

Travails of Faith: The Covenant of Distinction

1. Bereishit 17:1-8

א ויהי אברהם בן-תשעים שנה ותשע שנים ויֵרָא ה' אל-אברהם ויֹאמֶר אֵלָיו אֲנִי-שָׂדֵי הַתְּהֵלֶךְ לְפָנַי וְהִנֵּה תָמִים: ב וְאֶתְנֶה בְרִיתִי בֵּינִי וּבֵינְךָ וְאַרְבֶּה אוֹתְךָ בְּמֵאָד: ג וַיִּפֹּל אֲבָרָם עַל-פָּנָיו וַיִּדְבֶּר אֵתוֹ אֱלֹקִים לֵאמֹר: ד אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אִתְּךָ וְהָיִיתָ לְאָב הַמּוֹן גּוֹיִם: ה וְלֹא-יִקְרָא עוֹד אֶת-שִׁמְךָ אֲבָרָם וְהָיָה שִׁמְךָ אֲבָרָה¹: ו כִּי אֲבֶ-הַמּוֹן גּוֹיִם נִתְתִּיר: ז וְהִפְרֵתִי אֶתְךָ בְּמֵאָד מְאֹד וְנִתְתִּיר לְגוֹיִם וּמְלָכִים מִמֶּךָ יֵצְאוּ: ח וְהִקְמֵתִי אֶת-בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינְךָ וּבֵין זָרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם לְבְרִית עוֹלָם לְהִיּוֹת לְךָ לְאֱלֹקִים וּלְזָרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ: ט וְנָתַתִּי לְךָ וּלְזָרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ אֶת אֶרֶץ מִגֵּרְיֶיךָ אֶת כָּל-אֶרֶץ כְּנָעַן לְאֶחְזֶת עוֹלָם וְהָיִיתִי לָהֶם לְאֱלֹהִים:

1 And Abram was ninety-nine years old, and God appeared to Abram, and He said to him, "I am the Almighty God; walk before Me and be perfect. 2 And I will place My covenant between Me and between you, and I will multiply you very greatly."

3 And Abram fell upon his face, and God spoke with him, saying, 4 "As for Me, behold My covenant is with you, and you shall become the father of a multitude of nations. 5 And your name shall no longer be called Abram, but your name shall be Abraham, for I have made you the father of a multitude of nations. 6 And I will make you exceedingly fruitful, and I will make you into nations, and kings will emerge from you. 7 And I will establish My covenant between Me and between you and between your seed after you throughout their generations as an everlasting covenant, to be to you for a God and to your seed after you. 8 And I will give you and your seed after you the land of your sojournings, the entire land of Canaan for an everlasting possession, and I will be to them for a God."

2. דעת מקרא, תמג

מבחינה אמונית הברית בבשר - הנה המשך לברית בין הבתרים, ועל שתיהן נתן לקרוא את הכתוב ביחזקאל (טז:1), שרגילים לאמרו בשעת ההכנסה בבריתו של אברהם ע"ה: "וְאָעֲבֹר עֲלֶיךָ וְאֶרְאֶךָ מִתְבוֹסֶסֶת בְּדַמֶּיךָ וְאָמַר לְךָ בְּדַמֶּיךָ חַיִּי וְאָמַר לְךָ בְּדַמֶּיךָ חַיִּי" **בן תשעים שנה ותשע שנים** - ובאה הטעמה הגיל, אם כדי ללמדנו שלא נמנע אברהם - בהיותו בגיל מפלג - מלקים מצות קונו בו ביום שנצטוו עליה. **וירא ה' אל אברהם** - ומן הכתוב הזה הננו למדים שבפעל נעשה אהלו של אברהם למעין אהל מועד, מעין הכתוב באהלו של משה (שמות לג:ז-ג): "וּמִשָּׁה יָקַח אֶת-הָאֵהָלָה... וְקָרָא לוֹ אֵהָל מוֹעֵד... וְהָיָה כְּבֹא מִשָּׁה הָאֵהָלָה יֵרֵד עִמּוֹד הָעֹנָן וְעָמַד פְּתַח הָאֵהָל... וַדְּבַר ה' אֶל-מִשָּׁה פָּנִים אֶל-פָּנִים כַּאֲשֶׁר יִדְבֹּר אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ"

3. Rashi (R. Shlomo b. Yitzchak, France, 12th c.), Bereishit 17:1

I am He whose (ש) Godship suffices (די) for every creature (Genesis Rabbah 46:3), therefore, "walk before Me", and I will be your God and Protector.

4. Ramban (R. Moshe b. Nachman, Spain, 14th c.), Bereishit 17:1

אל שדי... ופירוש "שדי" ... ובספר מורה הנבוכים (א סג) פירש הרב כלומר שאינו צריך במציאות מה שנמצא ולא בקיום מציאותו לזולתו אבל מציאותו תספיק בעצמה ורבי אברהם פירשו בשם הנגיד ז"ל מגזרת שודד כלומר מנצח ומשודד מערכות השמים... וטעם להזכיר עתה זה השם כי בו יעשו הנסים

¹ "שחדושם בהוספת ה"א מן השם המיוחד (=המפרש, שם הוי"ה) לשמו של כל אחד ואחד מהם... וסומך לשנויי השמות ברכות המלכות (פסוקים ו, טז) "דעת מקרא, תמג"

הנסתרים לצדיקים להציל ממות נפשם ולחיותם ברעב ולפדותם במלחמה מיד חרב ככל הנסים הנעשים לאברהם ולאבות²

5. HaAmek/Harcheiv Davar (R. Naftali Berlin, Poland, 19th c.), Bereishit 17:4

התהלך לפני. היינו שיפרסם אלהותו אפי' לפני אוה"ע שאינם מוכשרים לקבל גירות גמור. (ולזה ניתנו אח"כ עם ישראל כמו שאמר ישעיה הנביא מ"ב ו' ואצרך ואתנך לברית עם לאור גוים... הפי' של ואצרך מלשון צורה, פי' נתתי לך צורה מיוחדת ומובדלת מהמון גוים... לאור גוים בדרך ארץ, וזהו תכלית הבריאה כמו שאמר ה' ליהושע ד' כ"ד למען דעת כל עמי הארץ את יד ה' כי חזקה היא)

6. Malbim (R. Meir Leibush, Ukraine, 19th c.), Bereishit 17:1

התהלך לפני, כי תהיה שותף עמי במעשה בראשית להשלים ולתקן הכל

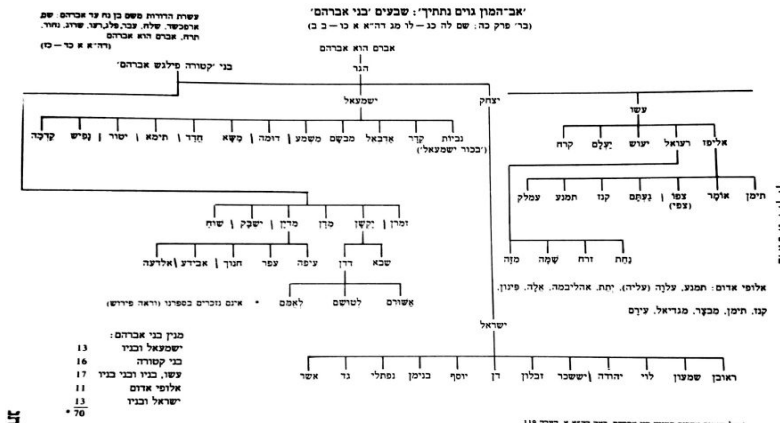
7. Rivash (R. Yitzchak b. Sheshet, Morocco, 14th c.), Bereishit 17:1

והיה תמים. כל 'תמים' שבמקרא- כל דבר שאין בו חסירות, קורא אותו תמים. והשווה הכתוב: "פרה אדומה תמימה אשר אין-בה מום" (במדבר יט:ב).

8. דעת מקרא, תמח

(ב) **ואתנה בריתי³**. השם 'ברית' בא בפרשתנו י"ג פעמים ובכמה משמעויות: האחת -- ברית פשוטה כמשמעה, הסכם של שלום וידידות... האחרת- כנוי לתורה ומצוה... ובכלל תורה ומצוה הברית בבשר= מילת בשר הערלה, המשמשת אות הברית לברית עולם. (ג) **ויפל אברם על פניו**. בנפילה על הפנים יש משום מתן כבוד ושבח לשכינה... ויש בנפילה על הפנים משום 'מוראה של שכינה' (רש"י)... ויש בנפילה על הפנים משום הבעת כניעה מחלטת לה' וקבלת עול מלכותו... ור"י 'קספי כתב: כאשר הגיע המאמר... נפל אברהם על פניו בהתבודדות נבואית, להבין הוראות מלות המאמר ההוא⁴

9. "אב המון גוים"

10. Bereishit 41:45

² "ומצאנו שבכל מקום בספרנו, שנקט הכתוב שם שדי, סמך לו (בדרך כלל) ברכת פריה ורביה ומתן הארץ בצדה. כך בפרשתנו (ב, ו, ח)- "וארבה אותך במאד מאד... והפירתי אתך במאד מאד... ונתתי לך ולזרעך אחריך... את כל-ארץ פִנְעֵן לאֶחָזֶת עוֹלָם". וכן לקמן בברכת יצחק ליעקב (כח:ג-ד) ובברכת ה' ליעקב (לה:יא-ב)...ועוד. בכל מקום בספרנו שהכתוב נוקט שם זה, הרי השומע את השם נמצא בצרה. ובזה השם בא לעודדו ולחזקו. כך בפרשתנו, אברם שרי בצרת עקרותה של אשתו שרי, ובזה השם בא ה' לעודד את שניהם ולחזקם (פסוק טז). וכן ביעקב, בצאתו לגלותו הראשונה (לפדן ארם), ובשובו ממנה... העולה מן הדברים, שזה השם שבו נתגלה ה' לאבות ישראל, רומז להשגחה מיחדת עליהם" **דעת מקרא, תמו**

³ *Rashi* — a covenant of love and a covenant regarding the land — to give it to you as an inheritance through your observance of this precept.

⁴ **וידבר אתו**. "אלא בא ללמד שעמד אברהם מיד ודבר עמו **פנים אל פנים** כמו שמדבר את האדם" **העמק דבר**

And Pharaoh named Joseph Zaphenath Pa'neach⁵, and he gave him Asenath the daughter of Poti phera, the governor of On, for a wife, and Joseph went forth over the land of Egypt.

11. Talmud Bavli, Berakhot 13a

אברם הוא אברהם בתחלה נעשה אב לארם ולבסוף נעשה אב לכל העולם כולו שרי היא שרה בתחלה נעשית שרי לאומתה ולבסוף נעשית שרה לכל העולם כולו: תני בר קפרא כל הקורא לאברהם אברם עובר בעשה שנאמר והיה שמך אברהם רבי אליעזר אומר עובר בלאו שנאמר ולא יקרא עוד [את] שמך אברם

What is the meaning of changing Abram's name to Abraham? As it is stated: "**Abram is Abraham**" (1 Chronicles 1:27). The Gemara explains: **Initially he became a father**, a minister, and prominent person, only **to Aram**, so he was called Abram, father [av] of Aram, **and ultimately with God's blessing he became the father of the entire world**, so he was called Abraham, father of the masses [av hamon], as it is stated: "I have made you the father of a multitude of nations" (Genesis 17:5)

12. Rambam (R. Moshe b. Maimon, Egypt, 12th c.), Laws of Bikkurim 4:3

A convert, by contrast, may bring the first fruits and make the declaration, for [Genesis 17:5] states with regard to Abraham: "I have made you a father to a multitude of nations." Implied is that he is the father of all those who enter under the shelter of the Divine presence. The oath that his descendants would inherit the land was given to Abraham first. Similarly, the priest and the Levites bring [first fruits] and make a declaration, because they have cities in which to dwell.

13. Responsa Rambam, #293

שאלות ששאל ר' עובדיה גר צדק מרבינו משה זצ"ל... הגיע אלינו שאלות מרנא ורבנא עובדיה המשכיל המבין גר הצדק... שאלת על עסקי הברכות והתפלות... היש לך לומר אלקינו ואלקי אבותינו ואשר קדשנו במצותיו וצונו ואשר הבדילנו ואשר בחר בנו... יש לך לומר הכל כתקנם ואל תשנה דבר אלא כמו שיתפלל ויברך כל אזרח מישראל כך ראוי לך לברך ולהתפלל... ועיקר הדבר שאברהם אבינו הוא שלמד כל העם והשכילים והודיעם דת האמת וייחודו של הקב"ה ובעט בע"ז והפר עבודתה והכניס רבים תחת כנפי השכינה ולמדם והורם וצוה בניו ובני ביתו אחריו לשמור דרך ה'... לפיכך כל מי שיתגייר עד סוף כל הדורות וכל המיחד שמו של הקב"ה כמו שהוא כתוב בתורה תלמידו של אברהם אבינו ע"ה ובני ביתו הם כולם והוא החזיר אותם למוטב... נמצא אברהם אבינו ע"ה הוא אב לזרעו הכשרים ההולכים בדרכיו ואב לתלמידיו וכל גר שיתגייר. לפיכך יש לך לאמר אלקינו ואלקי אבותינו שאברהם ע"ה הוא אביך

14. HaAmek Davar, Bereishit 17:6

ומלכים ממך... לא חכמים בלבד שיהיו ראויים להחכים אוה"ע אלא גם ע"י כח מושל של מלכים שיהי' בכחם להגיע לידי פעולה זו להשבית אלילים מאוה"ע כמו שהי' שלמה המלך ע"ה בזמנו. וכמו שיהי' עוד מלך המשיח.

15. Vayikra 22:31-33; 26:45; Bamidbar 15:37-41 – "להיות לכם לאלקים"

וְשִׁמְרֶתֶם מִצְוֹתַי וְעִשִּׂיתֶם אֹתָם אֲנִי ה'... הַמוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהִיּוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה... וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רָאשִׁימִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לְהִיּוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי ה'... דִּבֶּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית... אֲנִי ה'... אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהִיּוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים

16. Bereishit 28:4; 37:1; Shemot 6:4 – "ארץ אחזת עולם"

⁵ ולא יקרא עוד את שמך וגו'. "כבר העירונו בדברי הפתיחה לפרשה שלהטלת מטלה חדשה על אדם מתלווה לרב במקראות מתן שם חדש, וכן הוא באשר למנוי למשרה ולתפקיד ממלכתי רם: ויקרא... דעת מקרא, תנא "להורות על היותם כמו בריאה חדשה להכנסם אז בבריתו יתברך, שיהיה להם ולזרעם אחריהם לאלקים רלב"ג לפסוק טו

וַיִּתֵּן-לָךְ אֶת-בְּרִית אֲבֹרָתָם לָךְ וּלְזֶרְעֶךָ אֶתְךָ לְרִשְׁתָּךְ אֶת-אֶרֶץ מִגְרִיךָ אֲשֶׁר-נָתַן אֱלֹקִים לְאַבְרָהָם .... וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִגּוּרֵי אָבִיו .... וְגַם הִקְמֵתִי אֶת-בְּרִיתִי אִתָּם לְתֵת לָהֶם אֶת-אֶרֶץ כְּנָעַן אֶת אֶרֶץ מִגְרֵיהֶם אֲשֶׁר-גָּרוּ בָּהּ:

17. Eretz Cheifetz (R. AY Kook, Israel, 20th c.), p. 48

There is a sense of being a stranger that you may feel outside the land of Israel. That sense connects the entire inner desire of your spirit ever more strongly to the land of Israel and its holiness. Your hope to see it grows. The impression, the inner image, of the holy structure of that land upon which God always gazes grows increasingly deeper. There is a depth of holy yearning for beloved Zion, a recollection of that entirely desirable land.

18. Rabbeinu Bachye (13th-14th c.), Bereishit 17:8

לאחזת עולם. שלא יירשוה ושלא יושיבוה רק הם, ואם אולי יגלו ממנה ישובו אליה כי אחזת עולם היא להם, לא לעו"ג, וזה הוא סימן גדול לישראל שמיום שגלו ממנה לא נתישבה שם אומה כלל אבל היא חרבה ושממה עד שישבו אפרוחיה לתוכה

19. Rashi, Vayikra 26:32

— This was a kindly measure for Israel that the enemies would find no satisfaction in their land and so it would become desolate of its inhabitants (of the enemies also, and Israel might again easily take possession of it)

20. Bereishit 17:9-14

ט וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים אֶל-אַבְרָהָם וְאֵתָה אֶת-בְּרִיתִי⁶ תִּשְׁמֹר אֶתָה וְזֶרְעֶךָ אַחֲרָיִךְ לְדֹרֹתָם: י
ז אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר תִּשְׁמֹר וּבִינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין זֶרְעֶךָ אַחֲרָיִךְ הַמּוֹל לָכֶם כָּל-זָכָר: יא וְנִמְלֹתָם
אֶת בָּשָׂר עֲרֻלְתְּכֶם וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם: יב וּבֶן-שְׁמֹנֶת יָמִים יְמוֹל לָכֶם כָּל-זָכָר
לְדֹרֹתֵיכֶם יְלִיד בָּיִת וּמִקְנֵת-כֶּסֶף מִכָּל בֶּן-נָכָר אֲשֶׁר לֹא מִזֶּרְעֶךָ הוּא: יג הַמּוֹל | יְמוֹל יְלִיד
בֵּיתְךָ וּמִקְנֵת כֶּסֶף וְהָיְתָה בְרִיתִי בְּבָשָׂרְכֶם לְבְרִית עוֹלָם: יד וְעָרַל | זָכָר אֲשֶׁר לֹא-יְמוֹל
אֶת-בָּשָׂר עֲרֻלְתּוֹ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמִּיהָ אֶת-בְּרִיתִי הַפָּר:

9 And God said to Abraham, "And you shall keep My covenant, you and your seed after you throughout their generations. 10 This is My covenant, which you shall observe between Me and between you and between your seed after you, that every male among you be circumcised. 11 And you shall circumcise the flesh of your foreskin, and it shall be as the sign of a covenant between Me and between you. 12 And at the age of eight days, every male shall be circumcised to you throughout your generations, one that is born in the house, or one that is purchased with money, from any foreigner, who is not of your seed. 13 Those born in the house and those purchased for money shall be circumcised, and My covenant shall be in your flesh as an everlasting covenant. 14 And an uncircumcised male, who will not circumcise the flesh of his foreskin-that soul will be cut off from its people; he has broken My covenant."

21. Rabbeinu Bachye, Bereishit 17:11

ע"ד הפשט, טעם המילה להיותה אות קבוע בבשר על אמונת הש"י ויחודו... והנה הוא נכנס באמונת היחוד, כענין שכתוב: להיות לך לאלהים ולזרעך אחריו.

22. Sefer HaChinuch, Mitzvah #2

⁶ שמות לא:יב-יד - "אך את-שבתתי תשמרו כִּי אות הוא ביני וביניכם לדרך תיכם... ושמרו בני-ישראל את-השבת לעשות את-השבת לדורותם ברית עולם... ביני ובין ישראל אות הוא לעולם"

From the roots of this commandment are because God wanted to establish in his nation a sign on their body that separates the individual to be called by His name. To separate them from the other nations in their physical body just like they are separated from them in the nature of their souls, the going out and coming in of which are not similar. He established this difference in the 'golden fountain,' because this is the reason for the existence of people, besides being a completion of the physical body as we mentioned. God wanted to complete his plan with the chosen nation. He wanted men to complete the creation of his body, as he did not create him complete from the womb; [so as] to hint that just like men can complete his own physical body, so [too] can he complete his spiritual form, by his having proper actions.

23. Talmud Bavli, Nedarim 32a

Rav Yehuda said that Rav said: At the time that the Holy One, Blessed be He, said to Abraham our Patriarch: "Walk before Me and you should be wholehearted" (Genesis 17:1), trembling seized him and he said: Perhaps there is something disgraceful about me due to a transgression that I committed, and therefore I cannot be called complete. When God said to him: "And I will make My covenant between Me and you" (Genesis 17:2), his mind was set at ease, since he understood that the removal of the foreskin that he was now commanded to do was the reason he had not yet achieved completion.

24. Midrash Tanchuma, Tazria #5

It once happened that the evil Turnus Rufus asked Rabbi Akiva, "which are the greater works, those of the Holy One Blessed is He or those of flesh and blood?" He said to him, "Those of flesh and blood are greater." Turnus Rufus said, "But the Heavens and Earth — is Man able to make such as those?" Rabbi Akiva said to him, "Don't speak to me about something which is beyond Man, which he has no mastery over, rather speak of things which are found among people." He said, "Why do you circumcise?" He replied, "I knew you were going to ask me about that, which is why I started by telling you that the works of Man are better than the works of the Holy One Blessed is He." Rabbi Akiva brought him stalks [of grain] and loaves [of bread]. He said to him, "These are the works of the Holy One Blessed is He, and these are the works of Man." He said, "Those are no better than the stalks." Turnus Rufus [then] said to him, "If He wants circumcision, why does the infant not emerge circumcised from his mother's womb?" Rabbi Akiva said to him, "And why does his umbilical chord emerge with him, [so] he hangs from the belly, and his mother [has to] cut it? And this that you said 'Why doesn't he emerge circumcised?', [the reason is] because the Holy One Blessed is He gave the Israel the commandments only in order to refine them [Israel] through them [the commandments]."

25. Bereishit 17:15-22

טו וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים אֶל-אַבְרָהָם שְׂרֵי אֲשֶׁתְּךָ לֹא-תִקְרָא אֶת-שְׁמָהּ שְׂרֵי כִי שָׂרָה שְׁמָהּ: טז וּבְרַכְתִּי אֹתָהּ וְגַם נָתַתִּי מִמֶּנָּה לָךְ בֶּן וּבְרַכְתִּיהָ וְהָיְתָה לְגוֹיִם מְלֹכֵי עַמִּים מִמֶּנָּה יְהִי: יז וַיִּפֹּל אַבְרָהָם עַל-פָּנָיו וַיִּצְחַק⁷ וַיֹּאמֶר בְּלִבִּי הָלַבְן מֵאָה-שָׁנָה יוֹלֵד וְאִם-שָׂרָה הִבְתִּי-תִשְׁעִים שָׁנָה תֵּלֵד: יח וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל-הָאֱלֹקִים לֹא יִשְׁמַעְעָל יְחִיָּה לְפָנֶיךָ: יט וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים אֲבָל שָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ יֵלְדָת לָךְ בֶּן⁸ וְקִרְאתָ אֶת-שְׁמוֹ יִצְחָק וְהִקְמַתִּי אֶת-בְּרִיתִי אִתּוֹ לְבְרִית עוֹלָם לְזָרְעוֹ

⁷ "היה זה צחוק פתוך מתמיהה ומשמחה כאחד, על דרך 'וגילו ברעדה' (תהילים ב:יא)" דעת מקרא, תסב "נפילתו והשתחויתו מוכיחים שהאמין, כי דרך הודאה הוא שמח, וצחק והודה והשתחוה, ואמר כמה נס גדול וכמה טובה בכל זה שמשנה סדרו של עולם לטובה!" ריב"ש על הפסוק

⁸ "שכבר עתה בעת הנבואה, היתה לשרה עדנה, והיו לה באותה שעה גם יתר התכונות הנשיות הדרושות ללדה... הבלתי אפשרי מבחינת מנהגם של הארץ והטבע יעשה למציאות" דעת מקרא, תסג

אָחֲרָיו: כּ וְלִישְׁמַעֲאֵל שְׁמַעְתִּיךָ הִנֵּה | בִּרְכָתִי אֶת־יְיָ וְהִפְרִיתִי אֹתוֹ וְהִרְבִּיתִי אֹתוֹ בְּמֵאָד מְאֹד
שָׁנִים-עֶשְׂרִי נְשִׂאִם יוֹלִיד וְנָתַתִּיו לְגִוִּי גָדוֹל: כֹּא וְאֶת-בְּרִיתִי אֲקִים אֶת-יִצְחָק אֲשֶׁר תֵּלֵד לָךְ
שָׂרָה לְמוֹעֵד הַזֶּה בַּשָּׁנָה הָאֲחֵרָת: כִּב וְיָכַל לְדַבֵּר אִתּוֹ נִיעַל אֱלֹקִים מַעַל אַבְרָהָם:

15 And God said to Abraham, "Your wife Sarai-you shall not call her name Sarai, for Sarah is her name. 16 And I will bless her, and I will give you a son from her, and I will bless her, and she will become [a mother of] nations; kings of nations will be from her." 17 And Abraham fell on his face and rejoiced, and he said to himself, "Will [a child] be born to one who is a hundred years old, and will Sarah, who is ninety years old, give birth?" 18 And Abraham said to God, "If only Ishmael will live before You!" 19 And God said, "Indeed, your wife Sarah will bear you a son, and you shall name him Isaac, and I will establish My covenant with him as an everlasting covenant for his seed after him. 20 And regarding Ishmael, I have heard you; behold I have blessed him, and I will make him fruitful, and I will multiply him exceedingly; he will beget twelve princes, and I will make him into a great nation. 21 But My covenant I will establish with Isaac, whom Sarah will bear to you at this time next year." 22 And He finished speaking with him, and God went up from above Abraham.

26. Bereishit 25:12-16; 35:22

Now these are the generations of Ishmael the son of Abraham, whom Hagar the Egyptian, the maidservant of Sarah, bore to Abraham... twelve princes to their nations ... the sons of Jacob were twelve.

27. Bereishit 17:23-27

כֹּג וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת-יִשְׁמַעֲאֵל בְּנֵיו וְאֵת כָּל-יְלִידֵי בֵיתוֹ וְאֵת כָּל-מִקְנֶת כֶּסֶף כָּל-זָכָר בְּאַנְשֵׁי בֵית
אַבְרָהָם וַיִּמַּל אֶת-בָּשָׂר עֶרְלָתָם בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהִים: כֹּד וְאַבְרָהָם בֶּן-תְּשַׁעִּים
וְתִשַׁע שָׁנָה בְּהִמְלֹךְ בָּשָׂר עֶרְלָתוֹ: כֶּה וַיִּשְׁמַעֲאֵל בְּנוֹ בֶּן-שָׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּהִמְלֹךְ אֶת בָּשָׂר עֶרְלָתוֹ:
כּו בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה נָמַל אַבְרָהָם וַיִּשְׁמַעֲאֵל בְּנוֹ: כֹּז וְכָל-אַנְשֵׁי בֵיתוֹ יְלִידֵי בֵית וּמִקְנֶת-כֶּסֶף מֵאֵת
בֶּן-נֶכֶד נָמְלוּ אִתּוֹ:

23 And Abraham took Ishmael his son and all those born in his house and all those purchased with his money, every male of the people of Abraham's household, and he circumcised the flesh of their foreskin on that very day, as God had spoken with him. 24 And Abraham was ninety-nine years old, when he was circumcised of the flesh of his foreskin. 25 And Ishmael his son was thirteen years old, when he was circumcised of the flesh of his foreskin. 26 On that very day, Abraham was circumcised, and [so was] Ishmael his son. 27 And all the people of his household, those born in his house and those bought with money from foreigners, were circumcised with him.

28. דעת מקרא, תסה

וימל את בשר ערלתם. אין פירושו של כתוב שאברהם בעצמו מל את כל אחד ואחד מן האנשים שנמנו עם אנשי ביתו, אלא מכיון שדבר המילה נעשה בהוראתו, נקרא המצוה כלה על שמו.

29. RaDaL (R. David Luzatto, Italy, 19th c.), Bereishit 17:23

בעצמו וגבורתו של יום שהוא בחצי היום... ומשום לפרסומי מלתא... או מפני שהחמום יפה למכה

30. Radak (R. David Kimchi), Bereishit 17:25

וישמעאל בנו בן שלש עשרה שנה, seeing the Torah had mentioned Avraham's age at the time of his circumcision, Ishmael's age was also mentioned as a mark of honour for him. After all, we know how old Ishmael was at the time, the Torah having told us that Avraham his father was 86 years old when he was born.

31. Talmud Bavli, Bava Batra 10a

And this is the question that Turnus Rufus the wicked asked Rabbi Akiva: If your God loves the poor, for what reason does He not support them Himself? Rabbi Akiva said to him: He commands us to sustain the poor, so that through them and the charity we give them we will be saved from the judgment of Gehenna. Turnus Rufus said to Rabbi Akiva: On the contrary, it is this charity which condemns you, the Jewish people, to Gehenna because you give it. I will illustrate this to you with a parable. To what is this matter comparable? It is comparable to a king of flesh and blood who was angry with his slave and put him in prison and ordered that he should not be fed or given to drink. And one person went ahead and fed him and gave him to drink. If the king heard about this, would he not be angry with that person? And you, after all, are called slaves, as it is stated: "For the children of Israel are slaves to Me". Rabbi Akiva said to Turnus Rufus: I will illustrate the opposite to you with a different parable. To what is this matter comparable? It is comparable to a king of flesh and blood who was angry with his son and put him in prison and ordered that he should not be fed or given to drink. And one person went ahead and fed him and gave him to drink. If the king heard about this once his anger abated, would he not react by sending that person a gift? And we are called sons, as it is written: "You are sons of the Lord your God".